

illa instrumenta paraverat, quæ jam, aliud agens, supra (t) recensui. Sed tandem hoc quoque solatio privatus, à Prætorianis in eum conspirantibus, in latrinis inventus, & immersus, multis pugionibus transfossus, interit, sic non minus obscenam, & spurcam mortem, quam vitam sortitus, & illud Claudiani (u), exemplo suo, certissimum reddens:

*Luxuries per dulce malum, quæ dedita semper
Corporis arbitriis, hebetat caligine sensus.
Membraque Circeis effeminat acrius herbas.
Blanda quidem vultu, sed qua non tetrior ulla.
Interius fucata genas, & amicta dolosis
Illecebris, torvos auro circumlit hydros,
Illa voluptatum multos intexuit hamos.*

23 A quibus quidem nulli magis, quam Reges, & Principes cavere debent, cum hæc vitia magna & excelsa fastigia præcipue impetere soleant, ita ut merito de iis Tragicus (x) dixerit: *Quisquis secundis rebus exultat nimis, Pluitque luxu semper insolita appetens. Hæc illa magnæ dura fortune Comes Subit libido, non placent sucte dapes. Non tecta sani moris, aut vilis cibus. Cur in penates varius tenues subit*

*Hæc delicatas eligens pestis domos?
Cur sancta parvis inhabitat in tectis Venus
Medionque sanos vulgus affectus tenet,
Et se coercent modica? Contra divites,
Regnoque fulti, plura quam fas est petunt?
Quod non potest, vult posse, qui nimium potest.*

24 Et plus exemplo, quam peccato noceant, nisi omni studio laborent, omnem luxum ac luxuriam in se cohibere, & Republicam suam similibus moribus, ac virtutibus venustare, & splendidam facere, potius quam opulentia, ædificiis, aliisque deliciis, quæ pestifero sui abusu, omnium, ut dixi, malorum altrices existunt. Quod egregie monuit D. Augustinus (y) sic inquit: *Perversa, & adversa corda mortalium felices res humanas putant, cum Rectorum splendor attenditur, & labes non attenditur animorum: cum theatrorum moles extrubuntur, & effodiuntur fundamenta virtutum: cum gloriosa est effusionis insania, & opera misericordie deridentur: cum ex his quæ divitiis abundant, luxuriantur bistriones, & necessaria vix habent pauperes: Cum Deus, qui doctrinæ suæ publicis vocibus, contra hoc malum publicum clamat, ab impiis blasphematur.*

25 Et sanè licet Tiberius Imperator, ut Tacitus memorat (z), ausus non fuerit, sumptuarias leges, quæ oblivione, vel contemptu abolitæ, securiorem luxum fecerunt, suis edictis renovare, & in pristinam observationem reducere. Satius esse ducens, omittere potius prævalida & adulta vitia, quam hoc assequi, ut palam fieret, quibus delictis impar esset. Ipse tamen Tacitus statim subjungit, exempla ad hoc validiora esse, quam leges, & sub Vespasiano, quia adstrictum morem observabat, & antiquo ipse cultu victuque utebatur, totum populum in ejus obsequium, & emulationem à luxu in vestibus, epulis, & rebus ceteris abstinuit. Et Latius Pacatus (a) idem de suo Theodosio ita eleganter, & ad rem nostram aptè, recenset, ut pro Commentario nostri Emblematis sufficere posset, tradens qualiter hic Imperator moderatam luxum in omnibus servavit, & ad sui exemplum omnem Romanum orbem deduxerit, qui perditè nimis ad omnia immoderata (ibidem miro verbum splendore expressa) transierat, & tandem concludens: *Sic est enim, sic est exaspirat homines imperata correctio: blandissimè jubetur exemplo.*

27 Sed adhuc, veluti superpondium Agellium (b) adjicio, qui priscis Romanis omnem lautiorum, luxum, & vestitum ornatiorem, vitio versum esse tradit, hunc excessum *Elegantiam*, eosque qui in his excederent, *Elegantès*, vituperii causa appellatos, licet postea hæc voces pro amoeniore ingenio, & locutione usurpatæ fuerint.

28 Et novissimum Antonium Burgundiam (c) qui ad luxum, & varietatem vestimentorum nostri temporis, tam in viris, quam in fæminis respiciens, eundem eleganter describit, & reprehendit, & infamem gloriam esse probat, in his gloriari, & ab externis (ut quotidie facimus) nationibus, in Patriæ nostræ perniciem, & effeminationem, tot novas, & plerumque indecoras togarum, laciniarum, horacum, fæmoralium, & caligarum formas advocare. Quod maximè in fæminarum vestibus dolendum & dplorandum est, quæ jam tam manifestis hiatibus uberum, & scapularum, carnes prostituunt, ut macelli januam censeas, aut certè prostibuli, in hac sola nuditate gloriantes, & hyemis frigora non timentes, cum sic ignem spirent, sic urant acrius, & incautos, dum retibus, tot plicis complicitibus implicatis, has partes adornant, velut ex insidiis gravius feriunt. Sed hæc his, qui clavum Reipublicæ tenent, judicanda & emendanda relinquo, qui ignorare non possunt, mutationem habitus morum ruinas trahere, aut jam inclinatos mores sequi, & benè Tacitum (d) admonuisse: *Sexum natura invalidum deseri, & exponi suo luxu cupiditatibus alienis, non licere.*

EM.

(t) Sup. Emb. 16.

(u) Claudian. de laud. Stilic. lib. 2.

(x) Senec. Trag. in Hippoly. act. 1.

(y) D. Aug. epist. 5.

(z) Tacit. 3. Annal.

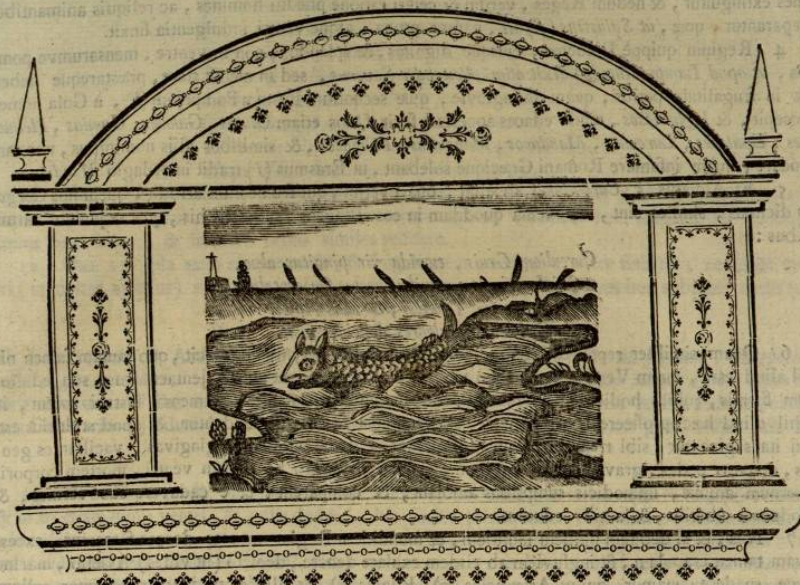
(a) Pacat. in Panegy. Theodor.

(b) Agell. lib. 11. cap. 2.

(c) Burgund. in Mundi lapide Lydio, cap. 15. ex pag. 59

(d) Tacit. 3. Annal. vide Carranzam, Patonem & Carranum in lib. contra los malos trages.

INGLUVIES IN REGIBUS VITUPERAVILIS.

*In ventris spacio cor sibi condidit
Infelix Asinus, qui mare permeat.
At, culpans homines, quos gula deprimit,
Vecordes vocitem nunc sine pectore,
Venter, non animus, si suus imperat.*

COMMENTARIUS.

1 **Q**UAMVIS quæ superius, de immoderato luxu in omnibus à Regibus excusando, retulimus, nimis quoque edacitatis, & lautarum, splendorumque mensarum, dapaliumque conarum, frequens studium comprehendant. Adhuc tamen, quò magis vitium hoc ab eorum animis arceamus, aliqua in præsentem separatim in ejus detestationem addere destinamus, quoniam in eo præcipue excedere plerumque solent, ita ut vel in proverbium transierit, hunc maximè luxum *Regalem* appellare, & *Mensas Regales*, quæ extractissimæ, lautissimæ, apparatusque sunt, juxta illud Virgilii (a),

*At domus interior Regali splendida luxu
Instruitur*

Et iterum (b): *Aurea fulcra toris, epuleque ante ora paratæ,
Regifico luxu*

Ubi noster Cerda plura notavit, & Lambinus, Taubmanus, & alii in illud Plauti (c) *Basilicè agite Eleutheria. Basilicè accipere victu.*

2 Cum tamen, qui rectè sentiunt, & se tanto munere dignos reddere volunt, longè magis regium censere, & habere debeant, sobrietatem ac frugalitatem amplecti, sanctamque illam &

Bb 2

(a) Virgil. 1. Æneid.

(b) Idem 6. Æneid.

(c) Plaut. in Pert.

elegantem sententiam Socratis sequi, quæ dolet: *Edendum esse, ut vivamus, non autem vendendum, ut edamus*; quam exemplo Catonis, & aliorum, ut Aurelius, Alexander (d), & alii (e) commendant.

3 Hæc enim una in eadem ratione, bonæ valetudini, ac rei familiari consulatur, libidinis formæ extinguitur, & nedum Reges, verum & ceteri ratione præditi homines, ac reliquis animantibus separantur, quæ, ut *Salustius (f) ait*, natura prona, atque ventri indulgentia finxit.

4 Regium quippe Diadema, ejusque dignitas, & splendor, non in ventre, mensarumve pompa, ut apud *Lamprium (g) dixit olim Alexander Severus*, sed in mente stare, præstareque debet, & in frugalitate potius, quam in ingluvie, quæ secundum Festum Pompejum (h), à Gula nomen accepit, & *Ingluviosos*, nimis edaces appellari fecit. Quos etiam *Glutos*, *Gulones*, *Gumias*, *Helluones*, *Epulones*, *Lurcones*, *Manducos*, *Mansutios*, *Phagones*, & similibus aliis nominibus, non tam vocare, quam infamare Romani Græcique solebant, ut *Erasmus (i) tradit in Adagio Manducus*.

5 Et *Alciatus (k) Curculiones* appellat, quasi vermi, qui frumentum arrodit, quem nos *Gorgojo* dicimus, similes sint, Emblema quoddam in eos effingens, subjectis his, quæ sequuntur carminibus:

*Curculione Gruis, tumida vir pingitur alvo,
Qui Larve, aut manibus gestat Onocrotalum.
Talis forma fuit Dionysi, & talis Apici.
Et Gula quos celebres delicia facit.*

6 Quam similiter reprehendes novissimus Burgundia (l) symbolum fecit, quo lautam famen nihil aliud esse, quam Vermium penum ostendit, & enumeratis exquisitis jentaculorum seu eduliorum formis, quibus hodiè culinæ fumant, & Principum ac Potentiorum mensæ instrui solent, in nihil aliud hæc proficere tradit, quam ut parsimonie fructus profundantur, & quod stultitiam est, qui ita saginantur, sibi tremulas manus, lipientes oculos, purulentas gingivas, vacillantes gentes, cretatos pedes, graveolentem spiritum, pectori phthisin, hydropem ventri, mortem corpori, infernum animæ, immodicis sumptibus ambiant, & comparent, ut è cadavere suo vermes, & producant uberius, & lautius educant.

7 Nos, & si debitam quidem lautitiam, & munditiam Regias mensas decere fateamur, excessivam tamen crapulam, & ingluviem ab eisdem exulare debere, depicta (ut vides) Assello, marino pisce, suadere conamur, qui ut *Aristoteles (m)*, *Plinius (n)*, & alii (o) tradunt, solus inter reliqua terrestria, aquatiliavè animantia cor in ventre habere comperitur. Unde *Simon Majolus (p)*, eandem historiam recolens, aptissime infert, tales esse homines, qui abjectis virtutibus, omne studium ventri adhibent.

8 Quod luculentius ante ipsum dixerat *Clemens Alexandrinus (q)*, dum post plura, in detestationem nimie, & exquisite gulositatis exactissime perorata, illum *Paralyponem (r)* locum expendens, in quo legimus, qualiter *David* in sua civitate, in medio tabernaculo Sanctam Arcam collocans, facta omnibus, qui ejus ditioni parebant letitia, coram Domino distribuit omnibus copiis Israël, à viro usque ad mulierem, unicuique tortam panis, & panem subcineritium, & laganum ex sartagine, sic subdit: *Hoc est sufficiens nutrimentum Israëliticum. Gentile autem quod est, superfluum. Qui autem eo utitur, nunquam ut sit sapiens laboraverit, ut qui mentem in ventre infoderit, admodum similis pisci qui onos, hoc est Assellus dicitur, quem quidem dicit Aristoteles solum ex omnibus animalibus habere cor in ventre. Hunc Epicharmus Comicus Eutrapelon vocat, hoc est, qui discendit à communi ventris consuetudine. Tales sunt ii homines, qui in ventrem crediderunt. Quorum Deus venter est, & gloria ignominia ipsorum, qui quæ sunt terrena cogitant, eis non bona prædixit Apostolus (s) dicens: Quorum finis est interitus. Quem quidem interitum, de æterna damnatione explicat ibidem *Gentianus Hervetus*, diligens *Clementis Paraphrastes*, & reliqui Patres, qui dictum Apostoli locum exponunt.*

9 Quibus Ego addo ad temporalem etiam referri posse, cum certum sit, ut jam supra cum *Seneca*, & *Burgundia* commonui, ex crapula, & ebrietate, aliisque ejusmodi libidinis, corporis voluptatibus, plures morbos, perpetuosque dolores generari solere, ut idem *Clemens* subnectit, & æquè certum quod à *Medicis* traditur, & à *Philipo Camerario*, & aliis (t) passim, ac veluti proverbii vice (u) refertur, plures nempe esse, quos ingluvie, ac crapula perimit, quam quos ensis, & inedia. Quod

(d) Aurel. Alex. in discurs. polit. ad vitam Imp. Alex. Severi, pag. 126. & seqq.

(e) Ascaff. de orario, pag. 194.

(f) Sallust. in princip. Caril.

(g) Lamprid. in Alex. Severo.

(h) Festus de verbis. sign. hoc in verbo.

(i) Erasm. in Adagis, pag. mibi 148.

(k) Alciat. Emb. 90.

(l) Ant. Burgund. in lapid. Lydia, cap. 11. & 13.

(m) Senec. epist. 05. quem vide.

(n) Arist. de hist. anim. lib. 8. cap. 5.

(o) Plin. lib. 17. cap. 16.

(p) Athene. lib. 7. cap. 31. Latè Gesner. in lib. de piscib. pag. 84. qui aliter sentit.

(q) Majol. colloq. de piscib. pag. mibi 197.

(r) Clem. Alex. in Pedag. cap. 1. in fin.

(s) 1. Paralyp. 16.

(t) D. Paul. ad Philip. 3. 19.

(u) Camer. 1. subscr. cap. 94. & tom. 3. cap. 34. Ascaff. de orario, pag. 892.

(v) Erasm. in Adag. pag. 468.

10 Quod cum illo *Ciceronis (x)* consentit, dum ait, vitium ventris, & guturis, non solum ætatem minuere, sed etiam auferre, & cum *Horatio (y)*, qui sic pulchre in satyris cecinit:

*Accipe nunc victus tenuis quæ quantaque secum
Afferat, in primis valeas bene: nam varie res
Ut noceant homini credas, memor illius esca,
Quæ simplex olim tibi sederit. At simul assis
Miscueris elixa, simul conchyliis turdis.
Dulcia si in bilem vertent, stomachoque tumultum
Lenta feret pituita; vides ut pallidus omnis
Cena desuget dubia, quin corpus onustum
Hesternis vitis, animum quoque prægravat ira,
Atque affigit humo divine particulum aure.*

11 Neque aliud indicare voluit *Anacharsis Scyta (z)*, cum status, atque imaginibus suis inscribi jussit, lingue, ventri, & pudendis temperandum. Quoniam hæc maximorum malorum causæ esse solent, & homines brutis similes reddere.

12 Quæ vel sola ratio abstinentiam, & frugalitatem nostram excitare deberet, ne corda ventri (ut noster assellus) subdamus, vel proni, illi inserviamus, quibus Deus hos sublime dedit (a):

Calunquæ videre

Jussit, & erectos ad sidera tollere vultus.

Ut bene monuit *D. Ambrosius (b)*, sic inquit: *At tu respice corporis tui formam, & speciem celsi vigoris assumes: si sola animalia prona pascuntur, cur te in edendo sternis ipse, quem natura non stravit? Cur eo delectaris, in quo nature injuria est? &c. quem legisse videtur *Joachinus Camerarius (c)*, dum in uno ex suis Emblematis, cui titulus, *Nescit gula modum*, sic ait:*

*Qui plenas, lautasque dapes seclatur, & ambit,
Hunc similem brutis, vel superare reor.*

13 Et in idem tendit elegans illa, non minus quam vera accusatio, qua *Plinius (d)* ventrem, & in eo etiam nimis ventri, & gula deditos, his verbis prosequitur: *Plurimum negotii hominibus alvus exhibet, cuius causa major pars mortalium vivit. Alias enim cibos non transmittit, aliàs non continet, aliàs non capit, aliàs non conficit. Eoque mores venerunt, ut bono maxime cibo pereat. Pessimum corporis vas, instat, ut creditor, & sæpius die appellat. Hujus gratia præcipue avaritia expetitur, huic luxuria conditur, huic navigatur ad Phasin, huic profundi vada exquiruntur. Nemo vilitatem ejus existimat Consummationis fœditate. Ergo numerosissima est circa hanc medicinæ opera.*

14 Quo in loco, quod de navigatione ad Phasin memorat *Plinius*, ad denotandam eorum luxuriam, ac prodigalitatem dirigitur, quorum gulæ, ut *Pacatus (e) ait*, angustus erat Romanus orbis, neque appositas dapes sapore, sed sumptu æstimabat, illis demum cibis acquiescens, quos extremus *Oriens*, aut positus extra Romanum *Colchus Imperium*, aut famosa naufragiis maria misissent.

15 Quod *Clemens etiam Alexandrinus (f)* copiosè prosequitur, & persequitur, inquit: *Atque mihi quidem venit in mentem eorum morbi misereri: ipsos autem non pudet suas decantare delicias, cumque sunt in freto Siculo, murenas anxio, & sollicito animo perquirentes, & *Mæandri anguillas, & qui in Melo sunt bædos, & qui in Scythia mugiles, Pelori conchas, & Abydena Ostrea, nec Mænas que sunt in Lypara prætermittentes, nec rapum Mantinicum, nec bætas que sunt apud Aseræos, & pellicines Methymnæos exquirentes, & soleas Aiticas, & turdos Daphnios: & Caricas Chelidonias, propter quas infelix Persa cum quingentis mille millibus in Græciam est profectus. Phasidas aves præterea coementes: Attagenas Aegyptias, Medicum pavonem. Hæc condimentis immutantes: ii qui sunt gula dediti, obsoniis inbiant, quæcumque tellus, & profunda Ponti, immensaque alit latitudo aeris, ingluviæ suæ ea comparantes.**

16 In idemque tendunt illa *Lucani (g)* carmina:

O prodiga rerum

Luxuries: nunquam parvo contenta paratu.

Et quæsitum terra, pelagoque ciborum

Ambitiosa fames, & laute gloria mense, &c.

Juvenalis (h), qui latè per duas ferme satyras in eodem argumento vagatur, & inter alia inquit:

Interea gustus elementa per omnia querunt,

Nunquam animo pretiis obstantibus, interius si

(x) Cicer. in orat. pro M. Cælio.

(y) Horat. satyr. 2. lib. 2. latè Lud. Cornet. in tract. de vitæ sobri. commod. Less. in bigiastic. & Canonher. in Aphorism. 1. tom. pag. 48. & seqq.

(z) Ascaff. ubi sup.

(a) Ovid. 1. Metam.

(b) D. Ambros. lib. 6. Hexam. cap. 5.

(c) Camer. in Emblem. cent. 1.

(d) Plin. lib. 26. cap. 8.

(e) Pacat. in Panegy. ad Theodos.

(f) Clem. Alex. ubi supra.

(g) Lucan. 4. Pharr.

(h) Juven. satyr. 1. & 4. & 9.

nem vitam renuntiasset; inde in omnem vitam unguento abstinuisse, quoniam optimus odor in corpore, est nullus: Inde vino stomachum caruisse, inde in omnem vitam valneum fugisse. De coquere corpus, atque exinanire sudoribus; inutile simul delicatissime credidisse.

30 Platonis quoque elegans alia circumfertur epistola (t), ad propinquos Dionysii Sicilia Tyranni, qua Syracusarum mensarum luxuriam, & lautitiam, quæ à multis beata ferebatur, nullo modo sibi placuisse inquit: *Nec bis quem in die futurum fieri.* Qui & pro miraculo suis Græcis hoc annuntiavit, ut ex Plutarcho Loricibus (u) scribit, & aliis relatis Franciscus Patricius (x), & Camerarius (y), pluribus simul ostendentes, nullam voraginem, nullum barathrum esse, quod magis absorbeat, magis præcipitet rem, quam gula, quæ quod melius prandet, melius cenare studet: nullasque divitias jam amplas, nullam suppellectilem tam præclaram, nullas opes tan magnas, quæ parvo tempore in ventrem non demergantur.

31 Quo circa videre debent Principes, illique cum primis, qui Christo nomen dederunt, quanta cura & diligentia hac in parte debeant sobrietatem, & modestiam amplecti, quæ sibi, vel ab Ethnicis, tantopere commendatur, & firmiori Syracidis testimonio (z), quo inquit: *Væ tibi terra cujus Rex puer est, & cujus Principes mane comedunt. Beata terra cujus Rex nobilis est, & cujus Principes vescuntur in tempore suo ad reficiendum, & non ad luxuriam.*

32 Quem locum in vim legis successoribus suis reliquit Rex noster Alfonsus X. sic inquit (a) *En tiempo conveniente debe el Rey comer, & beber, cada que lo pudiese facer, asi que non sea temprano, nin tarde. E otrosi, que non coma si non quando oviese sabor, & de tales cosas, quel tengan recto, & sano, & non embarguen el entendimiento. E esto, que ge lo den bien adubado, & apuestamente: ca segun dixeron los Sabios, el comer fue puesto para vevir, & non el vevir para comer. E aun dixeron, que una de las noblezas que el Rey debe haber en si, es, de governarse bien, & apuestamente, & á su pro. E esto dixo el Rey Salomon: Bienaventurada es la tierra que ha noble Rei por Señor, & los Mayorales della comen en las sazones que deben, mas por mantenimiento de sus cuerpos, que por otra soberania. E de los que contra esto facen, dixo: Ai de la tierra de que el Rey es niño, & los Mayorales della comen de mañana. E semejanza de niño puso, porque los niños mas codician comer, que otra cosa, &c.*

33 Cui legi simile est monitum, quod & ante ipsam Rex Castellæ Sanctius Crasus filio suo dedisse legitur, in quodam libro antiquo, cujus verba refert, & meritò laudat Doctus Noster, pariter, ac Religiosus Eusebius Noriemburgius (b), se in hunc modum habentia: *Para miente à todas aquellas cosas que son malas y feas, y lixosas, y dañosas para la carne; y fallarás que todas son malas para el alma. Mala costumbre para el cuerpo es comer, & beber lixosamente, & mas de lo que debes; ca asi como esto es malo para el cuerpo, bien asi es malo pecado para el alma, &c.*

34 Et sanè, ut tandem finiam, semper oportebit, ut Princeps, qui sibi, & suis justè ac prudenter dominari voluerit, in se & in illis ejusmodi ærumnosos gulæ excessus summo studio compescere curet, & ad salutare illud D. Augustini (c) documentum animum advertat: *Carnis ita habenda est cura, ut ne ferociat. Semper, atque semper caro nostra subiecta sit animæ, & sicut ancilla famuletur dominæ suæ. Ne præbeamus vires illicitas corpori nostro, ne committat bellum adversus spiritum nostrum; sed semper sit subiecta caro, ut obtemperet jussis spiritus sui, neque incrasari permittamus ancillam, ne contemnat dominam suam. Rectè enim Prudentius (d):*

*Parcis victibus expedita corda,
Infusum melius Deum recipient.
Hoc pactus animæ est, saporque verus.*

35 Quod etiam potentissimum præstantissimumque remedium esse, ad vulgi seditiones comprimendas, Heraclitus Philosophus nobili illo apophtegmate docuit, quod ab Erasmo, & aliis (e) refertur. Quadam enim exorta, rogatus, ut apud populum sententiam diceret, quo pacto civitas redigi posset in concordiam, concenso suggesto, poposcit calicem aquæ frigidæ, & paululum farinæ inspersit, mox de Glechone admiscuit, id est vel pulegii sylvestris, vel leguminis genus. Dein epoto calice discessit, nec verbum addidit. Hoc pacto innuens, ita demum civitatem caritativam seditioibus, si repudiatis deliciis, parvo contenti esse assuescerent. In quo Heraclitus suo respondit nomini, nam *Schotinus* dictus est, id est *Tenebricosus*. Cui compar Epictetus Cynicæ Sectæ Philosophus, ut post Agellium (f), & alios, Erasmus (g) recenset, universa Philosophorum dogmata, quæ ad humanæ vite pertineant felicitatem, quæque tot voluminibus vix ceteri explicant, duobus verbis absolute complexus est, quæ jam proverbii vice celebrantur. **SUSTINE, & ABSTINE.** Quorum altero monemur, ut adversa foriter toleremus: Altero, ut ab his, de quibus loquimur, superfluis eduliis, & condimentis, & à reliquis illicitis voluptatibus temperemus.

EM-

(t) Inter epist. Mund. Procer adit. Venet. pag. 215.

(u) Loric. de just. Princ. pag. 237.

(x) Patric. de Rep. lib. 5. tit. 8.

(y) Camerar. cent. 2. cap. 30. pag. 183.

(z) Eccles. 10. 16. 17.

(a) L. 2. tit. 5. part. 2.

(b) Euseb. in Theo. polit. pag. 559.

(c) D. Aug. de salut. docum. cap. 25.

(d) Prudent. in hymn. part. Cibum.

(e) Erasmi. lib. 8. Apoph. tangit Aiciat. Emb. 16. & ibi Brocens. & Minoes.

(f) Agell. lib. 17. cap. 19.

(g) Erasmi. in Adag. pag. 748.

VINOLENTIA PRINCIPIBUS FUGIENDA.

*Quem pugnata colit, semen Jovis, India Bacchum,
Et raptum Lynces, signa timoris, agunt,
Spernite, quos magnos finxit natura Lyæum
Spernite, qui brutis ducitur, atque metu.*

COMMENTARIUS.

1 Uamvis ciborum frugalitas, quam Regibus aliisque Principibus tantopere commendavimus, potus quoque immoderati detestationem in se continet; adhuc tamen è re esse arbitror, speciatim aliqua de hoc vitio in præsentis subnectere, quod superiore quidem gravius, & celsis fastigiis frædus, & indignis existimamus. Et omissis pluribus, quæ de ebrietate, & ebrietatis damnis, Plinius (a), Div. Basilii (b), Clemens Alexandrinus (c), novissimus Camerarius (d), & plurimi alii copiosè à Tiraquello (e), Canonherio (f) & à Me alibi relati, dixerunt, sola certè nostri hujus Emblematis effigies ad eam dissuadendam sufficere posset.

2 In qua Bacchum vides, vini auctorem, sive repertorem ab Ethnicis topotatum, & secundum Eustathium, & Rhodiginum (g), ab incondito ululatu sic dictum, quo furentes Bacchæ, sive Menades, ejus pedissequæ, personabant, qui thyrsum gestans, & pampinis redimitus, curru à Lynceibus agitur, animalibus suapte natura præ ceteris timidissimus, laborem fugitantibus, voluptatem appetentibus, prorsusque mollihus, & ignavis.

Cc

Quo

(a) Plin. lib. 14. cap. 22.

(b) D. Basil. in orat. de ebrietat.

(c) Clem. Alexand. lib. 2. Pedagog. cap. 1. Max. Tyrius serm. de ebriet.

(d) Camer. 1. tom. subces. cap. 93. & 94.

(e) Tiraq. de panit. sep. caus. & plures alii apud Me 2. tom. lib. 1. cap. 24. ex num. 69.

(f) Canonher. in Aphor. 1. tom. pag. 785.

(g) Eustathiu. apud Rhodigin. libro 7. capit. 15. col. 303.